

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว

นางอรอุมา ทางดี และคณะ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross sectional Descriptive Study) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว และศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่เป็นผู้ดูแลบุตรหลานที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี ที่ได้เข้าร่วมหลักสูตรการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว จากสถานประกอบการในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรี เก็บข้อมูลโดย แบบสอบถาม แบบทดสอบก่อน-หลัง แบบบันทึกกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา ๑) การพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัวให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่น สร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้และปรับทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบกิจกรรมระยะเวลา สื่อ/อุปกรณ์ เนื้อหาประกอบการบรรยาย/กิจกรรม ได้แก่ สถานการณ์และปัญหาของวัยรุ่น พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น การสื่อสารกับลูกหลานวัยรุ่น การรู้จักป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การรู้และเข้าใจถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับลูกหลานวัยรุ่น และกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะและปรับทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกหลานวัยรุ่น และการประเมินผลกิจกรรม การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด SPIE Model ๒) ผลการใช้หลักสูตรการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว พบว่า ผลวิเคราะห์การทดสอบด้านความรู้เรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และด้านทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังเข้ารับการอบรม ค่าคะแนนเฉลี่ย ที่ได้ก่อนได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๒ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้หลังการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๕ และมีความพึงพอใจในระดับมากในการเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรฯ

สรุปการศึกษา: พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ได้เข้าร่วมหลักสูตรฯ มีความรู้ และทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์เพิ่มขึ้น เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการสื่อสารกับลูกหลานวัยรุ่น อันจะส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและปลอดภัย ดังนั้นหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการขยายผลในการพัฒนาศักยภาพพ่อแม่ ผู้ปกครองในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ให้เกิดความครอบคลุมมากขึ้น

Development of Sex Communication in Family Curriculum

Abstract

This research was a cross sectional descriptive study. Objectives: To develop of Communication about Sex in Families Curriculum and to study the outcomes for implementing the foresaid program. The sample of this study was parents, guardians, and care givers for children aged under 10 years old who participated in Communication about Sex in Families Curriculum in establishments in Suphan Buri and Prachuap Khiri Khan, communities in Suphan Buri, Kalasin, Maha Sarakham, Trad and Chanthaburi. Data were collected by using a questionnaire, pretest and posttest, activity note, and satisfaction scale. Data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis.

Results: ๑) Communication about Sex in Families Curriculum was developed for parents who have their child/children at teenage age in order to educate and adjust attitude on sexuality and reproductive health. The developed program consisted of objectives, activities model and duration, media/equipment, lecture/activity content including teenager situation and problems, their sexual development, sexual communication between parents and teenage children, pregnancy and sexually transmitted diseases prevention methods, knowledge and understanding about teenage children related technologies and activities to enhance the skills and attitude in sexual communication with teenage children, activities evaluation, and SPIE Model based curriculum development, ๒) the outcomes of implementing the developed curriculum showed that in terms of knowledge on sexuality and reproductive health and attitude toward sexuality and reproductive health communication, the sample's score at pretest was ๕๑.๔๒ %, meanwhile its score at posttest was ๖๓.๓๕ %. The sample also had a high level of satisfaction with the participation in the developed curriculum.

Conclusion: The participated parents and guardians could enhance their knowledge and attitude toward sexuality and reproductive health, awareness of sexuality communication with their children. Therefore, agencies and stakeholders should be encouraged to develop parental potential. Parents in Communication about Reproductive Health and Sexuality to increase coverage.

บทนำ

วัยรุ่นเป็นระยะเปลี่ยนผ่านของชีวิตจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตด้านร่างกาย มีรูปร่างที่เปลี่ยนไปเป็นผู้ใหญ่และมีพัฒนาการทางเพศเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ ในปัจจุบันแนวโน้มในการเข้าสู่วัยเริ่มหนุ่มสาวเร็วขึ้นทั้งในเพศหญิงและเพศชาย โดยในวัยนี้ทั้งหญิงและชายไม่ได้มีเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเท่านั้น แต่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และความรู้สึกด้วย จะเริ่มมีความสนใจในเพศตรงข้าม รวมทั้งเริ่มเกิดอารมณ์ความต้องการทางเพศตามธรรมชาติ ร่วมกับบริบททางสังคมในปัจจุบันของประเทศไทยที่มีการเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่าย ความหลากหลายของสื่อและสื่อจำนวนมากก็สามารถกระตุ้นให้วัยรุ่นเกิดอารมณ์ทางเพศได้ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ซึ่งอาจจะชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ สถานการณ์วัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นของไทยที่มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ พบว่ากลุ่มนักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นร้อยละ ๒๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กลุ่มนักเรียนหญิงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙ เป็นร้อยละ ๑๗ กลุ่มนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๒ พบว่า กลุ่มนักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๓๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นร้อยละ ๔๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ การที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ที่เร็วขึ้นส่งผลกระทบต่อในหลายๆ ด้าน เช่น การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาหลากหลายประการทั้งปัญหาต่อตัววัยรุ่นเองและปัญหาสังคมโดยรวม อาทิ ปัญหาการทำแท้งเถื่อน ปัญหาการเลี้ยงดูบุตร ปัญหาการทอดทิ้งบุตร ปัญหาเด็กคลอดก่อนกำหนด หรือ พิการ ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในการดูแลเด็กและเยาวชน รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับปัญหาครอบครัว ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาของชุมชน และปัญหาทางวัฒนธรรมประเพณีอย่างมีพลวัต ซึ่งปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ส่วนใหญ่มาจากปัญหาภายในครอบครัวและปัญหาขาดความรู้ในเรื่องเพศศึกษา ปัญหาสื่อที่ยั่วยุต่อการมีเพศสัมพันธ์ ตลอดจนค่านิยมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง อาจเนื่องมาจากฐานความคิดของคนในสังคมไทย ยังมองเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม ประกอบกับครอบครัวขาดการสื่อสารเรื่องเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม อาจเป็นเพราะบิดามารดาผู้ปกครองไม่มีความรู้เรื่องเพศ ไม่มีทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศหรือความใกล้ชิดระหว่างคนในครอบครัวมีไม่มากพอที่จะพูดคุยกันในเรื่องนี้ ทำให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ขาดโอกาสในการเรียนรู้เรื่องเพศที่เหมาะสม ส่วนใหญ่เรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ซึ่งมักจะเป็นสื่อลามกอนาจารทางเพศ บางครั้งอาจจะได้รับข้อมูลที่ผิดและไม่ถูกต้องและนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้อง ในสังคมไทยการพูดการสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศถูกมองว่าเป็นการยั่วยู่ทางเพศ พ่อแม่มีความลำบากใจในการสอนเรื่องเพศให้กับลูก ทำให้วัยรุ่นแสวงหาความรู้เรื่องเพศจากแหล่งความรู้นอกระบบ เช่น กลุ่มเพื่อน ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข่าวลือ ความเชื่อ หรือมายาคติที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดมากกว่าข้อเท็จจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันวัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศจากสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย สะดวก และรวดเร็ว ในขณะที่พ่อแม่ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูลูก ไม่ได้สอนเรื่องเพศให้กับลูกเพราะเชื่อว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผย ไม่รู้จะสอนอย่างไร และที่สำคัญคือกลัวเป็นการชี้โพรงให้กระรอก แม้มีความคิดว่าควรสอนลูกสาวเรื่องการมีประจำเดือนเท่านั้น และสอนหลังจากลูกมีประจำเดือนครั้งแรก แม้รู้สึกไม่สะดวกใจในการสอนเรื่องเพศให้กับลูกทำให้ลูกต้องเรียนรู้เรื่องเพศจากเพื่อนๆ และพี่สาว ทั้งๆ ที่การสอนเรื่องเพศของพ่อแม่ช่วยชะลอการมีเพศสัมพันธ์ของลูกได้ ในเมื่อพ่อแม่เป็นคนที่ลูกอยากเรียนรู้เรื่องเพศด้วยมากที่สุด พ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญในการกล่อมเกลา ชี้นำ สอนในเรื่องเพศตั้งแต่ลูกยังเล็กเป็นเด็กทารกจนโตเป็นวัยรุ่นและอาจจะถึงขั้นเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นการสร้างตระหนักรู้ในปัญหาดังกล่าวให้กับสังคมไทย ควรมีการเริ่มที่ครอบครัวเนื่องจากเป็นสถาบันหลักทางสังคมที่สำคัญที่สุด การสื่อสารในครอบครัวเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่สามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นได้

กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบาย และยุทธศาสตร์ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคตามกลุ่มวัย โดยในกลุ่มวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และกรมอนามัย ร่วมกันบูรณาการในการดำเนินงานและขับเคลื่อนงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มวัยรุ่น และได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ การจัดการที่มีคุณภาพมาตรฐานครอบคลุมและเข้าถึงวัยรุ่นทุกกลุ่มทั้งในสถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษา และชุมชน โดยมีมาตรการที่มุ่งเน้นการจัดพื้นที่สร้างสรรค์ที่วัยรุ่นและเยาวชนมีส่วนร่วม การบริการเชิงรุก (Outreach service) และการจัดพื้นที่การเรียนรู้สำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์คือ ปัญหาและพฤติกรรมเสี่ยง

ทางสุขภาพของวัยรุ่นและเยาวชนในชุมชนลดลง สำนักงานนามัยการเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกรมอนามัยที่ดำเนินงานในด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ มีพันธกิจที่สำคัญในด้านการผลิต พัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ให้กับเครือข่าย และสนับสนุนให้เครือข่ายส่งเสริมสุขภาพดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และมาตรการดังกล่าว โดยมีการดำเนินงานในด้านครอบครัว/ชุมชน ภายใต้โครงการอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี ๒๕๕๕ โดยมีเกณฑ์การดำเนินงานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ ทั้ง ๕ องค์ประกอบ ประกอบด้วย อำเภอ อปท. ครอบครัว/ชุมชน สถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข ซึ่งในองค์ประกอบที่ ๓ ด้านครอบครัว/ชุมชน มีตัวชี้วัดที่ว่าด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ เมื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ พบว่า การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของสำหรับครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่ทำได้ยาก เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเรื่อง ครอบครัว/ชุมชน ส่วนใหญ่จะดำเนินงานในการจัดอบรมในหัวข้อต่างๆไปและไม่ได้มุ่งเน้นในการสื่อสารในครอบครัวมากนัก พื้นที่ขาดหลักสูตรและวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการอบรมพ่อแม่/ผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น

จากความสำคัญในเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ถ้าวัยรุ่นได้รับความรู้ ทักษะและมีเจตคติที่ดี เรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ มีการสื่อสารกันในครอบครัว วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและปลอดภัย จะลดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นได้ ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการให้ความรู้และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กวัยรุ่นมากที่สุด พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องได้รับความรู้ที่ถูกต้อง มีทักษะการสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเรียนรู้เข้าใจในเรื่องวัยรุ่นอย่างรอบด้าน ในการที่จะสร้างภูมิคุ้มกันและเป็นประโยชน์กับวัยรุ่นในการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมในอนาคต ผู้ศึกษาจึงสนใจในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัว สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครองในสถานประกอบการ และในชุมชนขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับนักวิชาการ ผู้ให้บริการ และผู้รับผิดชอบงานด้านวัยรุ่น นำไปปรับใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีลูกหลานวัยรุ่น เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจ ปรับทัศนคติและเสริมสร้างศักยภาพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งเพื่อให้มีความเข้าใจถึงความจำเป็นในการสอนเพศวิถีศึกษาและอนามัยการเจริญพันธุ์ สามารถพูดคุยกับลูกหลานเรื่องเพศได้ อันจะส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและปลอดภัย ลดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัว และศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัว

วิธีการดำเนินงาน/วิธีการศึกษา/ขอบเขตงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross sectional Descriptive Study) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัว และเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่เป็นผู้ดูแลบุตรหลานที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี ที่เข้าร่วมการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัว จากสถานประกอบการในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรี จำนวน ๖๒๓ คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่เป็นผู้ดูแลบุตรหลานที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี ที่ได้เข้าร่วมหลักสูตรการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัว จากสถานประกอบการในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมชนในจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรี

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยคำนวณสัดส่วนจากสูตรของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ๕% ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{\chi^2 Np(1-p)}{e^2(N-1) + \chi^2 p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

χ^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($\chi^2=3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร

$$n = \frac{3.841(623 \times 0.5)(1-0.5)}{(0.05)^2 (623-1) + 3.841 + 0.5(1-0.5)}$$

$$n = 237.843 \approx 238$$

ตารางที่ ๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกเพศและพื้นที่

พื้นที่	พ่อแม่ ผู้ปกครอง		
	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
สถานประกอบการ	๓๒	๑๐๕	๑๓๗
ชุมชน	๕๔	๒๓๘	๒๙๒
รวม	๘๖	๓๔๓	๔๒๙

เครื่องมือที่ใช้

เก็บข้อมูลโดยเอกสาร แบบสอบถาม และแบบทดสอบ โดยเครื่องมือที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ทั้งหมดจำนวน ๒๕ ข้อ โดยแบ่งเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป มีทั้งหมดจำนวน ๗ ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวิจัยและเอกสารจากการจัดอบรมต่างๆ ได้แก่ อายุ เพศ สถานที่ทำงาน ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ สถานภาพในครอบครัว จำนวนบุตรหลานในครอบครัว

ส่วนที่ ๒ แบบทดสอบก่อน - หลังการอบรม มีทั้งหมดจำนวน ๑๕ ข้อ ซึ่งแนวคำถามแบ่งเป็นความรู้เรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ จำนวน ๘ ข้อ และทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ จำนวน ๗ ข้อ ซึ่งการเลือกคำตอบในแบบสอบถามเป็นแบบ ๒ ตัวเลือก (ใช่/ไม่ใช่) มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกได้ ๑ คะแนน ตอบผิดได้ ๐ คะแนน

ส่วนที่ ๓ แบบประเมินความพึงพอใจ โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี ๓ ระดับคือ

มาก	หมายถึง	มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมมาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรมน้อย

ส่วนที่ ๔ แบบสอบถามความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมหลักสูตร มีทั้งหมดจำนวน ๒ ข้อ แนวคำถามเป็นแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมในหลักสูตรและสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บข้อมูล และประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากการเข้าร่วม พร้อมทั้งชี้แจงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถยุติการเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลต่อผู้วิจัย และกลุ่มตัวอย่างไม่สูญเสียผลประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น และข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่นำมาเปิดเผยชื่อ และนำผลประเมินที่ได้สรุปออกมาเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ผล

ผลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์แบบบันทึกสิ่งที่ได้จากกิจกรรม และข้อเสนอแนะ โดยมีลักษณะเป็นข้อความปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่และสร้างข้อสรุปเชื่อมโยงข้อสรุปย่อย ๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในภาพรวม

ขั้นตอนการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศศุขได้ในครอบครัว มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการจัดเตรียมเพื่อกำหนด ข้อมูลพื้นฐานที่มีความจำเป็นและต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

๑) ศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศศุขได้ในครอบครัว จากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒) ศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ดำเนินงานด้านวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการจาก สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว สำนักคุ้มครองสวัสดิภาพหญิงและสตรี มูลนิธิแพธทูเฮลท์ และสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

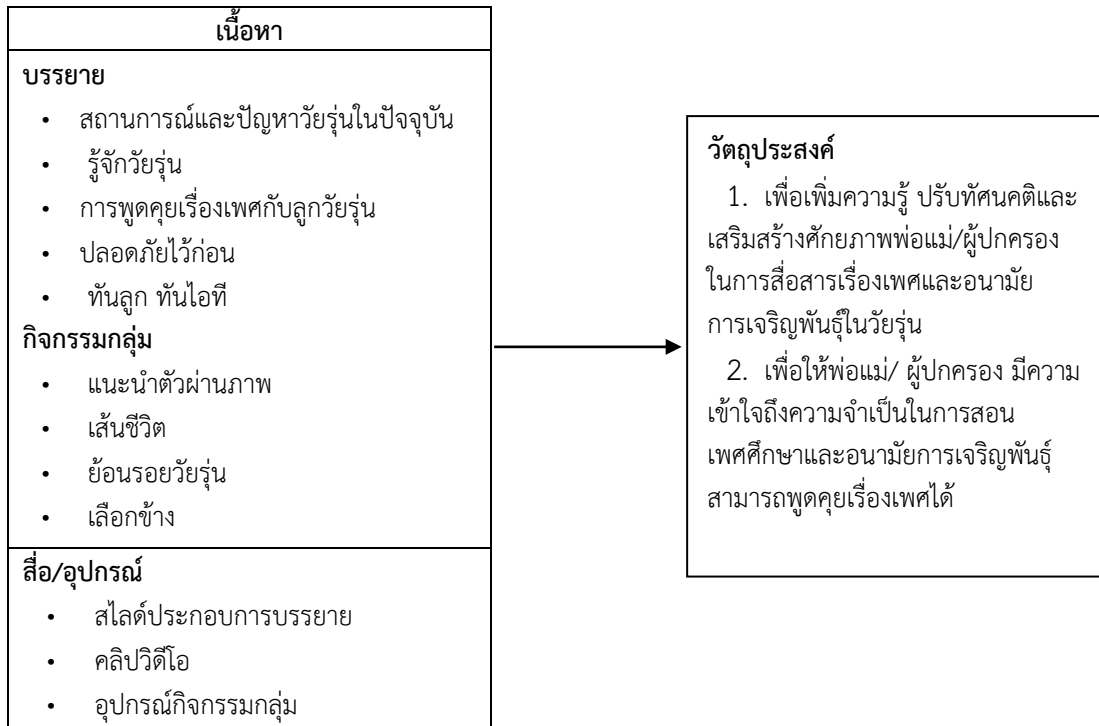
๓) ยกร่างหลักสูตร โดยการสร้างโครงร่างของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบ กิจกรรม ระยะเวลา สื่อ/อุปกรณ์ เนื้อหาประกอบการบรรยาย/กิจกรรม และการประเมินผล เมื่อยกร่างหลักสูตรแล้วประเมินความพร้อมของหลักสูตรก่อนใช้ ทำการ ปรับปรุงแก้ไข จัดทำ/จัดหา อุปกรณ์ คู่มือ และ เอกสารประกอบการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมของหลักสูตรก่อนใช้จริง

ขั้นตอนที่ ๒ นำหลักสูตรที่ยกร่างไปทดลองใช้ ดังนี้

๑. ประสานและชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาแก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่สมัครใจ เข้าร่วมดำเนินการในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ในพื้นที่

๒. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทำหนังสือชี้แจงสถานประกอบกิจการและชุมชนที่เข้าร่วมการศึกษา ประสานผู้เข้าร่วมอบรม และสถานที่ในการจัดอบรม

๓. ทดลองใช้หลักสูตรการอบรมเรื่องเพศศุขได้ในครอบครัว แก่สถานประกอบกิจการ และชุมชนที่เข้าร่วมการศึกษา โดยกรอบเนื้อหาหลักสูตร ดังนี้

ขั้นตอน ที่ ๓ การประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม การตอบทดสอบ และการสังเกต นำมาวิเคราะห์เพื่อประเมินผลหลักสูตร

ผลการดำเนิน/ ผลการศึกษา

๑) ผลการพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัวให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่น สร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้และปรับทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบกิจกรรมระยะเวลา สื่อ/อุปกรณ์ เนื้อหาประกอบการบรรยาย/กิจกรรม และการประเมินผล ส่วนเนื้อหา ได้แก่ สถานการณ์และปัญหาของวัยรุ่น พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น การสื่อสารกับลูกหลานวัยรุ่น การรู้จักป้องกัน การตั้งครรรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การรู้และเข้าใจถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับลูกหลานวัยรุ่น และกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างทักษะและปรับทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศกับลูกหลาน โดยผู้ศึกษาได้สร้างและพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิด SPIE Model กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฯ ดังต่อไปนี้คือ

๑) การวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ ศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนาหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว จากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ดำเนินงานด้านวัยรุ่น ร่วมกับการศึกษาเนื้อหาที่พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องได้รับในการสื่อสารกับลูกหลานวัยรุ่น ในด้านต่างๆ อาทิ ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเพียงพอ การให้เข้าใจถึงอันตรายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันและการสอนให้รู้จัก และเข้าใจถึงวิธีการคุมกำเนิด เทคนิคการสื่อสารกับเด็กวัยรุ่น การมีเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตร ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และกิจกรรมกระบวนการในการจัดอบรมเพื่อสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง กับบุตรหลาน เพื่อส่งเสริมสุขภาวะทางเพศในเยาวชน

๒) การวางแผนการพัฒนาหลักสูตร โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว โดยนำเนื้อหาเรื่องเพศวิถีศึกษาสำหรับวัยรุ่น การสื่อสารในครอบครัว มากำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรฯ และใช้หลักวิชาการมาประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีความยากง่ายเหมาะสมกับ

ผู้ที่ได้รับการอบรมหลักสูตร และเนื้อหา นั้นเป็นสิ่งที่สามารถจัดให้ผู้ที่รับการอบรมหลักสูตรอย่างเหมาะสมกับความพร้อมด้าน เวลา ผู้ดำเนินการอบรม รูปแบบการอบรมและวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ

ผลการใช้หลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว

๑) การใช้หลักสูตรการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว นำไปจัดให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่น ในสถานประกอบการและชุมชน จำนวน ๑๑ แห่ง โดยจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา หลักสูตรฯ รูปแบบของการอบรม ต้องพิจารณาความพร้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคล ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่เข้ารับการอบรมฯ

๒) การประเมินผล แบ่งได้ ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เพศหญิง ร้อยละ ๗๙.๙๕ มีอายุระหว่าง ๔๑- ๕๐ ปี (ร้อยละ ๓๒.๔) อายุเฉลี่ย ๔๒.๙๕ ± ๑.๙๙ ปี โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่มาจาก สถานประกอบกิจการ ร้อยละ ๓๑.๙ จากชุมชน ร้อยละ ๖๘.๑ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ ๕๐.๒) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท (ร้อยละ ๔.๒) อาชีพ เกษตรกร (ร้อยละ ๔๑.๕) สถานะภาพครอบครัว อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ ๗๖.๒) จำนวนบุตรหลานในครอบครัวเฉลี่ย ๒.๐๔ คน (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล (N= ๔๒๙)	Mean \pm SD หรือ N (%)
เพศ (N= ๔๒๙)	
- ชาย	๘๖ (๒๐.๐๕)
- หญิง	๓๔๓ (๗๙.๙๕)
อายุ (ปี)	
ช่วงอายุ (ปี) (N = ๔๑๘)	
- ๒๐-๓๐	๗๐ (๑๖.๓)
- ๓๑-๔๐	๑๐๔ (๒๔.๒)
- ๔๑-๕๐	๑๓๙ (๓๒.๔)
- ๕๑-๖๐	๗๑ (๑๖.๖)
- ๖๐ ปีขึ้นไป	๓๔ (๗.๙)
สถานที่/หน่วยงาน	
- สถานประกอบการ	๑๓๗ (๓๑.๙)
- ชุมชน	๒๙๒ (๖๘.๑)
ระดับการศึกษา (N = ๔๒๐)	
- ประถมศึกษา	๒๑๑ (๕๐.๒)
- มัธยมศึกษาตอนต้น	๗๖ (๑๘.๑)
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	๗๘ (๑๘.๖)
- อนุปริญญา/ปวส.	๑๔ (๓.๓)
- ปริญญาตรี	๓๗ (๘.๘)
- อื่นๆ	๔ (๑.๐)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (N=๒๒๓)	
- ๕,๐๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๘๗ (๘๓.๖)
- ๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๘ (๘.๒)
- ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๕ (๓.๕)

ตารางที่ ๒ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล (N= ๔๒๙)	Mean \pm SD หรือ N (%)
อาชีพ	
- รับจ้าง	๑๒๗ (๓๒.๐)
- นักศึกษา	๔ (๑.๐)
- พนักงานโรงงาน/พนักงานบริษัท	๕๑ (๑๑.๙)
- เกษตรกร	๑๗๘ (๔๑.๕)
- แม่บ้าน	๑๕ (๓.๘)
- ค้าขาย	๑๖ (๔.๐)
- รับราชการ	๑ (๐.๓)
- ประมง	๕ (๑.๓)
- อื่นๆ	๓๒ (๗.๕)
สถานะภาพครอบครัว (N = ๓๙๙)	
- อยู่ด้วยกัน	๓๐๔ (๗๖.๒)
- แยกกันอยู่เพราะหน้าที่การงาน	๒๘ (๗.๐)
- หย่า	๑๔ (๓.๕)
- หม้าย	๓๐ (๗.๕)
- อื่นๆ	๒๓ (๕.๘)
จำนวนบุตรหลานในครอบครัว (คน) (N = ๓๘๓)	๒.๐๔\pm๐.๙๔

ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม

การทำแบบทดสอบความรู้เรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ และทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเข้ารับการอบรม พบว่า ด้านความรู้และทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ก่อนได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๒ (จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ ๔๑๙ คน) และค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้หลังการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๕ (จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ ๓๔๓ คน) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้ในด้านเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ก่อนได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘ และหลังการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๐ ด้านทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ก่อนได้รับการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๘๒ และหลังการอบรมคิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๒ (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ ค่าคะแนนการทำแบบทดสอบในแต่ละด้าน

ค่าคะแนนการทำแบบทดสอบแต่ละด้าน	ก่อนการอบรม	หลังการอบรม
	N (%) N=๔๑๙	N (%) N=๓๔๓
ด้านความรู้และทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์	๕๑.๔๒	๖๓.๓๕
ด้านความรู้ในด้านเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์	๔๔.๘	๕๘.๕๐
ด้านทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์	๕๓.๘๒	๖๕.๖๒

ส่วนที่ ๓ ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจภาพรวมในการเข้าร่วมอบรม พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน ๒๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๑ ระดับปานกลาง จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙ (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ ระดับความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร

ปัจจัย(N= ๓๐๓)	N (%)
ความพึงพอใจภาพรวมในการอบรม (N = ๓๐๓)	
- ระดับน้อย	๐ (๐.๐)
- ระดับปานกลาง	๒๑ (๖.๙)
- ระดับมาก	๒๘๒ (๙๓.๑)

ส่วนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมในหลักสูตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดี เข้าใจง่าย ได้รับความรู้ มีความสนุกสนาน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยาย ส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับความรู้ในทุกด้านเกี่ยวกับเรื่องเพศ เข้าใจง่าย บรรยายละเอียด จะได้เอาความรู้เรื่องอบรมนำไปสอนลูกหลาน ทำให้รู้ว่าควรคุยกับลูกให้มากขึ้นและเปิดใจรับฟังทุกปัญหาของลูก การบรรยายมีข้อมูลที่ดี มีข้อมูลที่ส่งไม่ควรทำและสิ่งควรรู้

ข้อเสนอแนะ ควรเน้นการบรรยาย และกิจกรรมให้มีความสุขสนุกสนาน กระตุ้นผู้ฟังให้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น การบรรยายเลิกไปนิดหนึ่งผู้ฟังบางคนอาจไม่เข้าใจแต่ก็ดีมากสำหรับผู้มีความรู้และเข้าใจง่าย ควรให้เด็กวัยรุ่นได้ร่วมกิจกรรมด้วย ควรมีกิจกรรมบ่อยๆ และมีรุ่นต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

ผลการใช้หลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว สามารถสรุปได้ว่า หลังจากร่วมหลักสูตรฯ พ่อแม่ ผู้ปกครองได้มีความรู้ และทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์เพิ่มขึ้น เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการสื่อสารกับลูกหลานวัยรุ่น ดังนั้นหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการขยายผลในการพัฒนาศักยภาพพ่อแม่ ผู้ปกครองในการสื่อสารเรื่องเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ให้เกิดความครอบคลุมมากขึ้น และควรมีการขยายผลเป็นในเชิงบูรณาการ มีการนำเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำหลักสูตรไปใช้กับพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่นในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค (ที่เป็นปัญหายุ่งยากของผู้ดำเนินการ)

๑. กลุ่มเป้าหมายไม่ตรงตามที่กำหนด

- ผู้เข้าร่วมอบรมมีลูกหลานอายุมากกว่า ๒๐ ปี
- ผู้เข้าร่วมอบรมอายุน้อยและสูงอายุมีปัญหาทางการสื่อสาร
- กลุ่มนักเรียน ทำให้ต้องแยกกิจกรรมสำหรับนักเรียน

๒. สถานที่บางแห่งไม่เอื้อสำหรับการจัดกิจกรรม เช่น ในวัดเมื่อมีพิธีทางศาสนาทำให้ต้องปรับเปลี่ยนพื้นที่ สถานที่บางแห่งคับแคบสำหรับในการจัดกิจกรรมต่างๆที่ต้องมีการลุกนั่ง หรือสถานที่กว้างและโล่งทำให้เสียงไม่ดังพอสำหรับผู้เข้าร่วมอบรม

ข้อเสนอแนะ/วิจารณ์

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

๑. ควรมีการติดตามประเมินผลในระยะยาวเพื่อติดตามผลการนำไปใช้ในการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับลูกหลานวัยรุ่น

๒. การศึกษาในครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องการนำเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรการจัดการอบรมเรื่องเพศคุยได้ในครอบครัว ในบริบทที่แตกต่างได้ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในเขตชายแดนใต้ ดังนั้นควรมีการพัฒนาเพื่อในบริบทพื้นที่อื่นๆ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องในด้านวัยรุ่น ควรนำหลักสูตรไปใช้ในการส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง กับลูกหลานวัยรุ่น
2. ควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการเป็นวิทยากร เพื่อนำกระบวนการหลักสูตรไปใช้ในการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัวในพื้นที่
3. ควรมีการขยายผลการพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น สถานศึกษา โรงเรียน ชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ และสร้างความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีลูกหลานวัยรุ่นในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว
2. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการอบรมเรื่องเพศยุคได้ในครอบครัวให้ครอบคลุมในระดับพื้นที่ เช่น งบประมาณ บุคลากร การบูรณาการในระดับพื้นที่
3. ควรพัฒนาความร่วมมือในเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ให้เกิดเป็นการบูรณาการระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ซึ่งถ้าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในแนวทางเดียวกัน ทั้งการให้ความรู้ และการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจะทำให้เกิดประโยชน์กับทุกๆ ส่วน
4. ควรมีการกำหนดมาตรการ ยุทธศาสตร์ ในการส่งเสริมบทบาทครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารในครอบครัว เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
5. ควรมีการการรณรงค์ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและปรับทัศนคติในการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์กิตติพงษ์ แซ่เจ็ง ผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ และนางสาวจารีรัตน์ ชูตระกูล ที่ได้ให้คำปรึกษาและสนับสนุนให้ทำการศึกษาพัฒนาหลักสูตรฯ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นักวิชาการจากภาครัฐและเอกชนที่ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการจากศูนย์อนามัยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รวมถึงทีมงานทุกท่านที่ร่วมเป็นวิทยากร และร่วมเก็บข้อมูล ขอขอบคุณพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ให้ความร่วมมือในเข้าร่วมกิจกรรมหลักสูตรฯ ตลอดจนขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ร่วมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสาร/เว็บไซต์อ้างอิง

1. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชนปี ๒๕๕๖. สืบค้นจาก <http://rh.anamai.moph.go.th>
2. สมคิด สมศรี, บรรณรัตน์ เก่งกลกิจ, บรรเจิด พวงสุวรรณ, ยุพิน ผดุงฤกษ์, ศิริเพ็ญ ทองเหลา. การตั้งครุฑและพฤติกรรมความเสี่ยงบุตรของวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และความต้องการความช่วยเหลือในเขตพื้นที่ จังหวัด พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรีและชัยนาท. ลพบุรี (รายงานการวิจัย). สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๘ จังหวัดลพบุรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์: ลพบุรี. ๒๕๕๔.
3. ละมัย มั่นคง, การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวไทย (รายงานการศึกษาวิจัย). นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด; ๒๕๕๗.
4. สุรีย์พร กฤษเจริญ, กัญจนี พลอินทร์, วิฑิตพร อิงคถาวรวงศ์, จริญญา ศรีทิววัฒน์, การสอนเรื่องเพศของพ่อแม่และความต้องการการเรียนรู้เรื่องเพศของลูก. สงขลา นครินทร์เวชสาร ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๑ ม.ค.-ก.พ. ๒๕๕๑:๖๑-๗๐.
5. องค์การแพธ (PATH). ผู้ใหญ่เปิดใจ ลูกหลาน (รัก) ปลอดภัย คำแนะนำสำหรับพ่อแม่และผู้ใหญ่ในการสื่อสารเรื่องเพศอย่างสร้างสรรค์กับลูกหลานที่กำลังเติบโตเป็นวัยรุ่น. องค์การแพธ อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล อิงค์ (สำนักงานประเทศ

ไทย), ๒๕๕๔.

๖. รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, พรนภา หอมสินธุ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารของมารดาที่บุตรสาวเกี่ยวกับความเสี่ยงทางเพศและทัศนคติของมารดาต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานกับความสามารถของตนในการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง. Thai Journal of Nursing Council ๒๕๑๔: Vol. ๒๙ No.๓ July-September: ๓๑-๔๑.

๗. กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง, บุญฤทธิ์ สุจริตน์, คู่มือก้าวสู่...อำเภอนามัยการเจริญพันธุ์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, ๒๕๕๖.

๘. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดบริการสุขภาพที่เป็นมิตรและพัฒนาเครือข่ายอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น ปีงบประมาณ ๒๕๕๗. รายงานโครงการ. ๒๕๕๗.

๙. พรฤดี นิธิรัตน์. สถานการณ์การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นในครอบครัวไทย. (รายงานการศึกษาวิจัย). วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี: ๒๕๕๐.

๑๐. กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. หลักสูตรและคู่มือค่ายครอบครัว. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๕๔.

๑๑. องค์การแพธ (PATH). คู่มือการจัดกิจกรรม การสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับบุตรหลานเพื่อส่งเสริมสุขภาพทางเพศในเยาวชน. องค์การแพธ อินเทอร์เน็ตบนชั้นแนล อิงค์ (สำนักงาน ประเทศไทย), ๒๕๕๔.

๑๒ สายทิพย์ สพมานะ. การสื่อสารในครอบครัวกับทัศนคติการมีเพศสัมพันธ์ของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ; ๒๕๕๒.

๑๓. กมลทิพย์ ทิพย์สังวาล, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, พรนภา หอมสินธุ์. ผลของโปรแกรมการมีส่วนร่วมของมารดาต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรวัยรุ่นหญิงตอนต้น. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ ๘: ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๕๖: ๗๗-๘๘